

## d ů v o d ů:

Poněvadž jde o žalobu dle § 35 ex. ř., náleželo žalobkyni, aby prokázala, že nárok, pro který byla exekuce povolena — t. j. pohledávka úřad 2699 Kč 22 h — zrušen byl skutečností, nastavší teprve po vzniku exekučního titulu, který jest základem exekučního řízení, totiž usnesení krajského soudu v Č. ze dne 12. října 1920. Žalobkyně spatřuje tuto skutečnost, nárok zrušující v tom, že dopisem ze dne 20. listopadu 1920 kompensovala pohledávku žalovaného 2699 Kč 22 h s přísl. se svou pohledávkou 15.258 K 42 h s přísl., a dlužno v tomto sporu řešiti pouze a jedině otázku, zda prohlášení o kompensaci, obsažené v dotčeném dopise, skutečně má účinek kompensace čili nic. Odpověď na tuto otázku může zníti jen záporně. Pohledávka žalobkyně byla dne 23. listopadu 1920 a jest dosud spornou — a to i co do částky 1414 K, ohledně které strany alespoň v příčině valuty se neshodují, — není tedy ani pravá ani dospělá a není tu takto podmínek kompensace dle § 1438 obč. zák. Ustanovení §§ 1438 a násl. obč. zák. nedoznala po stránce hmotného práva žádné změny předpisy §§ 188 a 391 c. ř. s.; procesuální význam těchto předpisů jest pouze ten, že n a m í t á n a - l i ve sporu proti zažalované pohledávce pohledávka vzájemná, nelze odepřiti rozhodnutí o ní proto, že není likvidní, nýbrž dlužno řešiti otázku likvidnosti vzájemné pohledávky z důvodů procesní ekonomie v témže sporu a proto jednati a rozhodnouti též o vzájemné pohledávce ke kompensaci namítané. Ke vzájemnému zrušení závazků, t. j. kompensaci, dojde také v tomto případě teprve tehdy, když vzájemná pohledávka, stavší se soudním rozhodnutím likvidní, stane jako pohledávka dospělá proti dospělé pohledávce, jež žalobci byla prisouzena, v době, kdy tato není ještě zaplacená (srv. Klein Vorlesungen str. 212). Těchto předpokladů tu však není, neboť v tomto případě nebyla zažalována pohledávka Davida G-a, proti které mohla by firma Max K. namítati svou domnělou pohledávku vzájemnou, a nelze tudíž v tomto sporu jednati a rozhodnouti o pravosti této vzájemné pohledávky.

## Čís. 1204.

**Nelze se domáhati u zdejších soudů přeměny rozvodu v rozluku, nemá-li žádný z manželů obecného sudiště v tuzemsku, třebaž šlo o československé státní občany. Není tu místa pro použití § 28 j. n.**

(Rozh. ze dne 27. září 1921, Nd I 550/21.)

Nejvyšší soud zamítl návrh Josefa N. ve Vídni, by určen byl dle § 28 j. n. příslušný soud ku přeměně rozvodu jeho manželství v rozluku.

## D ů v o d y:

Josef N. jest sice podle spisů příslušníkem Československé republiky, a dobrovolný rozvod jeho manželství byl povolen usnesením c. k. zemského soudu ve Vídni ze dne 19. června 1918, ale žádný z obou manželů nemá obecného sudiště v tuzemsku, neboť oba bydlí ve Vídni. Žádost za

přeměnu rozvodu v rozluku podle § 15 zákona ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n., není tedy v tuzemsku vůbec přípustna, neboť podle § 24 tohoto zákona jsou v případech tam uvedených, byl-li totiž soudní rozvod manželství právoplatně vysloven před 28. říjnem 1918 mimo území tohoto státu v královstvích a zemích, zastoupených na bývalé říšské radě rakouské, povolány k rozhodování o žádostech za rozluku výhradně jen soudy, jmenované v odstavci čís. 3 § 20 téhož zákona a tímto odstavcem čís. 3 není určen místně příslušný soud pro žádosti za přeměnu rozvodu v rozluku v případech, když žádný z manželů nemá obecného sudiště v tuzemsku, ač z §§ 20 a 24 uvedeného zákona z roku 1919, jakož i ze zprávy právního výboru (tisk 298, str. 16) o osnově zákona vysvítá, že zákonodárce byl si vědom možnosti případů takových.

### Čís. 1205.

**Neměli-li manželé posleďně v tuzemsku společného bydliště a jeden z manželů byl cizozemcem, lze nicméně ujednatí dle § 104 j. n. příslušnost tuzemských soudů ve věcech manželských — kromě prohlášení manželství za neplatné pro veřejnou překážku — byl-li aspoň jeden z manželů uselým v tuzemsku.**

(Rozh. ze dne 27. září 1921, R II 248/21.)

Manželka domáhala se rozluky manželství na sborovém tuzemském soudě, v jehož obvodu bydlela. Poslední společné bydliště manželů bylo v Haliči, manžel byl příslušníkem státu Polského. Procesní soud první stolice rozhodl o žalobě věcně, odvolací soud zrušil rozsudek prvního soudu a žalobu odmítl. Důvody: Pro manželské spory jest dle § 76 j. n. výlučně příslušným sborový soud, v jehož obvodu měli manželé poslední své společné bydliště. Protože strany rozepře posleďně před svým rozchodem bydlely spolu v Trzebini okresu Chrzanówského v Haliči, dovolává se žalobkyně k odůvodnění příslušnosti tuzemského soudu podpůrného sudiště § 100 j. n., které však platí jen pro žaloby proti příslušníkům republiky Československé. Zákon chtěl československým příslušníkům, kteří nikdy neměli společného bydliště v republice, umožniti, by své spory manželské mohli předložiti soudům své vlasti k rozhodnutí. Cizím příslušníkům, neměli-li v čsl. státě společného bydliště, toto právo nepřisluší a nemohou ve smyslu § 104 j. n. se tomuto výlučnému, jen příslušníkům československým vyhrazenému sudišti § 100 j. n. ani výslovně ani mlčky podrobiti. Jak vysvítá ze sčítacího listu, jest žalovaný příslušníkem státu Polského, strany rozepře, které dle vlastního tvrzení v čsl. státě společného bydliště neměly, nemohou se tudíž podrobiti sudišti § 100 j. n., jsou tedy tuzemští soudové pro projednání i rozhodnutí tohoto sporu ve smyslu § 42 j. n. vůbec nepřislušní. Tato nepřislušnost, již nelze odstraniti dohodou stran, zakládá zmatečnost ve smyslu § 477 čís. 3 c. ř. s., k níž sluší přihlížeti z úřední moci i v řízení odvolacím, ježto první soud se s otázkou tou vůbec nezabýval a o příslušnosti dosud právoplatně rozhodnuto nebylo.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a uložil odvolacímu soudu, by rozhodl o odvolání ve věci samé.